

éppen Pesten vendégszerepelt, s partnerek híján nem lehetett egész operákban felléptetni, hanem csak áriákat énekelhetett. Hollósy Kornélia a nagy Alboni mellett debütált a Nemzeti Színházban 1846. július 23-án, *Donizetti* Lindájának címszerepében.

A fiatal művész nő rendkívüli sikert aratott, és nemskára Amina szerepét is elnekelhette Bellini *Alvajárók* című operájában. Valószínűleg része volt a sikerben annak is, hogy egy gazdag földbirtokos leányának tapsolhatott a közönség. „*Tetszett sokaknak az is – emlékezett vissza később Vadnay Károly –, hogy egy előkelő úri lány szánta magát a színpadi pályára. Tudták, hogy atyja, Hollósy Bogdán a termékeny Temes vármegyében ötezer hold tulajdonosa, s a megyének tekintélyes embere. A demokrácia friss szele akkor áramlotta át a rendi világot, s az ifjak a*

kor szellemét is üdvözlék abban, hogy egy nagybirtokos nemes úr finom leánya kite-szi magát tapsnak, kritikának. A színházi személyzet pedig örömmel érezte, hogy ez a fiatal lány szerződése (sic!) a társadalom sok előítéletét fogja megcápatani az ő pályájukkal szemben.”⁶

Hollósy Kornélia szerződését a színházhoz azonban nem ment simán, s a küzdelmeket a korabeli sajtó is nyomon követte. Végül azután augusztus 26-án gróf *Ráday Gedeon* levélben tudatta *Frankenburg Adolffal*, az *Életképek* főszerkesztőjével, hogy: „*Tudván, hogy mind az egész közönséget, mind magát a tekintetes urat is igen érdekli, sietek tudatni, miszerint Hollósy Kornélia kisasszony tegnapielőttől fogva a Nemzeti Színház szerződött tagja.*”⁷

Folytatás a következő számban!

Lábjegyzetek

¹ Vadnay (Vadnai) Károly két hosszabb elbeszélést, visszaemlékezést is megjelentetett a szalonról: Vadnay Károly: *Elmúlt idők. Emlékezések* (Athenaeum, Budapest, 1886. 123-168. old.), ill. u.ő: Lonovicsné Hollósy Kornélia (in: Vadnay Károly: *Irodalmi emlékek*; Franklin Társulat, Budapest, 1905. 322-336. old.)

² Degre Alajos: *Visszaemlékezéseim* (szerk., jegyz.: Ugrin Aranka; Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest, 1983.); Frankenburg Adolf: *Őszinte vallomások* (Pest, 1861.), folytatása: *Emlékiratok* (Pest, 1868.); Jókai Mór: *Emlékeimből I-II. Jókai Mór hátrahagyott művei*. A Jókai Mór ötvenéves írói jubileuma alkalmából közrebocsátott nemzeti díszkiadás kiegészítő sorozata. (Révai Testvérek Irodalmi Intézetének Részvénytársasága, Budapest, 1912.); Vachott Sándorné Csapó Mária: *Rajzok a múltból* (Budapest, 1887-1890.); Egressy Gábor naplója és Bulyovszky Lilla naplófeljegyzései az OSZK Kézirattárában található.

³ *Hollósy Kornélia emlékalbum. Születésének századik évfordulójára kiadja Csanád-Arad-Torontól vármegye közönsége*. Makó, 1927.; az 1857-es emlékalbum hasonmás kiadása; a bevezetőt írta Barna János; Diósszilágyi Sámuel: *Hollósy Kornélia élete és művészete* (Makó, Városi Tanács Művelődési Osztály kiadása, 1984.) A szalonról lásd még: Fábri Anna: „Oh, hát dalolj nekünk” (in: *Műhely*, 1992/2; 20-24. old.)

⁴ bővebben lásd: Kerényi Ferenc: Az operaháború (in: *Színháztudományi Szemle*, 1. sz., 1977. 107-142. old.), ill.: Takáts Sándor: *Harc az operaelőadások ellen a régi Nemzeti Színházban*. (in: *Budapesti Szemle*, 1931. 1-36. old.)

⁵ A Nemzeti Színház Pénztárfőkönyvei 1845-47 (in: FSZEK, Budapest Gyűjtemény).

⁶ Vadnay Károly: Lonovicsné (i.m.): 322. old.)

⁷ Frankenburg Adolf: *Emlékiratok*: (i.m.); 35. old.)

Szent Nerszesz Snorháli Egész világ láss!

Egész világ láss, nagy fájdalomban részvétellel nézz rám!
Ajkam kimondja, nyelvem bevallja: emészt az önvád.

Vesztemre bűnök tolvaja voltam, sírom megástam,
Saját lelkemet árultam el, mert csapdába csaltam.

Fény voltam egykor, mára csak homály, halál árnyéka.
Képtelen volnék fölmérni vádló vétkeim számát.

Egek és földek! Gyertek siratni nyomorult lelke!
Tengernyi bűnöm én választottam, önként akartam.

Bűnben fetrengok, lerázhatatlan mocsokban ázom.
Baljós fájdalom, véget nem érő, bűzös kór gyötör.

Szent titkoktól is, jótettektől is eltávolodtam,
Faképnél hagytam lelkeim hitelt, világosságát.

Elsüllyesztenek a bűn titkai, megcsalják lelkeim,
Szakadék fal föl, s bukásom látják nagy kárörömmel.

Hogy álljak talpra, ki önhibámból roskadtam össze?
Bűn tüze éget s a lelkeim üdvé elége lángban.

Korbácsol a bűn, gúnyol, ki látja, s undorral elhagy.
Keserű epe lappang szívemben, lámpám kioltja.

Bűn-ízű halált nyeltem és díszes köntösöm rongy lett.
Lélekben holtan, tévetege ésszel, csak testben élek.

A szenny legyőzött, vadászó halál vermébe hulltam,
Ádáz nyílzápor újabb és újabb sebet üt rajtam.

Vérem besároz, rengeteg kutya s száz fegyver ontja.
Kivettem a bűn hálóját, de lelkeim lett zsákmány.

Gonosz lelkemet szünni nem tudó, szörnyű kín marja,
Adós lettem, a bűn csábított el, annak adózom.

Töreksem banni, parázssá válok, bűn tüze perzsel.
Mesternek hívtak, s züllött félnótás a nevem mára.

Élvezet vágya, féktelen harag marta meg szívem,
Bűn sebeitől sajgó lélekkel, tévován járok.

Zsarnok gazdáim örök rabságba száműztek engem.
Menyegzős hangod méltatlanul hív jószágod, Mester!

Úgy sóvárogta szemem a gonoszt, hogy belefájdult.
belefáradtam mérget keverni mindenki ellen.

Menekülj lelkeim, fuss a gonosztól, s a jóra szomjazz!
Mindig közel tudd ítélobírád: haláloed álmát.

Szent Nerszesz Snorháli (Dzovk vára, 1102 – Hromgla, 1173) Író, költő, himnuszköltő, zenész, énekes, politikus, diplomata. A tehetséges Pahlavuni fejedelmi család tagja. Születése idején Hromgla a Kilikiai fejedelemség - halálakor királyság - fővárosa volt. Nagybátyja, *II. Krikor* katolikosz és *Szdephan Maruk* teológiai doktor tanították. Krikor Pahlavuni katolikus püspökké szentelte. Ökumenikus párbeszédet folytatott *Kommenosz Manuel* bizánci császárral és a görög ortodox egyházzal. Teológusok és filozófusok ezer kilométeres utat is megtettek, hogy vele vitakozzanak és mint tanítványai tértek vissza. Kortársai fővárosáról csak Glajecinek nevezték. Megvalósította az örmény irodalomban a tökéletes hangsúlyos verselést. Az Ómagyar Mária-siralomban és Halotti beszédben ugyanazt a középkori képző stílust találjuk, mint *Snorháli* művében: a „halálut evék” és „a bűnök ízlelése által.” Az örmény liturgia végleges rendje is nevéhez fűződik. *Siralom Edessza elestén* című nagyszerű eposza egy fontos szíriai keresztény város végnapjait örökíti meg.

Az itt olvasható bűnbánati költeményének sorai az örmény ábécé betűinek sorrendje szerint kezdődnek, de egy soron belül mindhárom ütem erre a kezdőbetűre alliterál. Többen megzenésítették. Tudomásom szerint még fordításban senkinek sem sikerült visszaadni ezt a páratlan szerkesztési bűvészműtávirányt (pedig *Tandori Dezső* látszólag frappáns fordítása még a tartalmat is föloldozta a forma oltárán!). A nagybajtben szokták énekelni.

A szócikket írta, a költeményt fordította dr. Szám László